

Overheersend gevoel bij de leerling: blij (of nog niet vast te stellen)

Plan 1: blij en extravert		Plan 2: blij en introvert	
typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - impulsief - moeilijk weerstand bieden aan verleiding - zonder nadenken zijn eigen gang gaan - weinig leereffect van vroegere ervaringen - allemansvriendje - geen inzicht in zichzelf - gemakkelijk beïnvloedbaar - korte en hevige emoties, zowel positieve als negatieve - kan soms ook heel afhankelijk zijn - blijft bepaalde negatieve gedragingen onbewust doen - valt voortdurend weer in dezelfde fout - belooft beterschap, maar het lukt niet 	uitwerking van plan • basiswoord: opvoeden <ul style="list-style-type: none"> - werken met een beloningssysteem - bij overtreding weinig woorden gebruiken - bij overtreding de leerling zonder emoties uit de situatie halen - met rust, geduld en aandacht de regels alsnog aanleren - vooral letten op positief gedrag en dan duidelijke maar kleine complimenten geven - niet voortdurend mopperen - na weekends en vakanties terugval verwachten en gewoon het plan doorzetten - een overtreding zien als vergissing 	typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - passief in relaties - klein willen zijn - dreinerig gedrag - weinig sociale en emotionele vaardigheden - speelt niet mee, tenzij hij wordt gevraagd - stelt zich te afzijdig op - oppervlakkig in emoties, weinig reflectie op eigen handelen - bepaalde ingeslepen gewoontes belemmeren zijn functioneren op school - vervalt steeds weer in hinderlijke gewoontes 	uitwerking van plan • basiswoord: stimuleren <ul style="list-style-type: none"> - helpen als je denkt dat de leerling bepaalde regels niet beheerst - niet helpen als je zeker weet dat de leerling iets wel kan ook al zegt hij dat hij het niet kan - goed noteren wat de leerling al kan, om zo geen onnodige hulp te geven - schakel bij deze leerling goede leerlingen in bij spel, de leerlingen leren veel door imitatie - probeer de ouders te betrekken bij dit plan

Overheersend gevoel bij de leerling: angst

Plan 3: angst en extravert		Plan 4: angst en introvert	
typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - verwende indruk - sociaal/fysiek agressief, als niet positief wordt gereageerd op zijn wensen - zin doordrijven - taalvaardig - gauw verongelikt - uit op eigen winstbejag - kan bij langdurige discussie in paniek raken en agressief worden - wil absoluut niet luisteren naar de inbreng van anderen - probeert tegen jou zin in door te gaan met zijn eigen plan - kan absoluut niet tegen zijn verlies - anticipeert met boosheid, als zijn eigen plan mogelijk verstoord kan worden 	uitwerking van plan • basiswoord: geen discussie aangaan <ul style="list-style-type: none"> - discussie vermijden, het vergroot namelijk meestal de angst, de discussie zonder veel woorden uit de weg gaan - niet reageren op het voortdurende 'ja, maar' - niet de emoties verhogen als de leerling toch in discussie probeert te gaan - na wegsturen van de leerling zelf contact leggen met de leerling om te informeren wat de leerling wilde vragen of zeggen - de leerling kan door zijn gedrag soms irritaties opwekken, probeer hem niet nog meer onder druk te zetten - regelmatig de positieve sociale acties van de leerling met hem doornemen 	typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - weinig initiatief - sociaal teruggetrokken - veel eisen op indirecte wijze - verongelikt appèl op de omgeving - aandachtbehoefte wordt op dreinerige of mokkende wijze geuit - doet niets meer als er iets onverwachts gebeurt, maar laat op passieve wijze merken dat hij van die verandering absoluut niet gediend is - vertelt gekleurde verhalen aan zijn ouders 	uitwerking van plan • basiswoord: zorgen dat je de leerling niet vergeet <ul style="list-style-type: none"> - voortdurend ongevraagd contact opnemen met de leerling, de leerling moet het idee krijgen dat hij niet bang hoeft te zijn: de leerkracht let goed op hem - op indirect, dreinerig of mokkend gedrag niet reageren - als de leerling wel aangeeft wat er aan de hand is, krijgt hij een duidelijk compliment - goed op de andere leerlingen letten, zij mogen ook niet gaan helpen als de leerling niet precies aangeeft wat er aan de hand is - eigen initiatief duidelijk waarderen - echter niet te uitbundig prijzen, dat kan de druk juist weer vergroten

Overheersend gevoel bij de leerling: boos

Plan 5: boos en extravert		Plan 6: boos en introvert	
typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - autoriteitsconflicten - provocerend de strijd aanbinden met leerkracht en/of medeleerlingen - koppig - grote mond - beslissingen (ook negatieve) afdwingen - positie in de klas heel verschillend, variërend van populair tot uiterst negatief - kan in zijn boosheid volkomen over de schreef gaan, zelfs gevaarlijk worden 	uitwerking van plan • basiswoord: verantwoordelijkheid geven op basis van respect <ul style="list-style-type: none"> - respect blijven tonen voor de leerling - laten merken door persoonlijke benadering dat je hem de moeite waard vindt - gemakkelijk corrigeerbaar zien als een teken van respect voor de leerkracht - zonder emoties straffen - prestigeconflicten vermijden - toon vertrouwen in hem door hem belangrijke taken in de klas te geven - indien de leerling doelbewust doorgaat met negatief gedrag, resoluut ingrijpen 	typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - gelaten - stug in contacten met leerkracht en/of medeleerlingen - overaangepast gedrag - geen oogcontact - vormen van lijdzaam verzet en passieve weerstand - zet soms de groepsfeer onder druk met roddelen - laat duidelijk merken op passieve wijze dat hij geen relatie met jou wilt - vermijdt doelbewust contacten met medeleerlingen - anderen erbij lappen 	uitwerking van plan • basiswoord: vertrouwen geven <ul style="list-style-type: none"> - laten merken dat jij wel vertrouwen hebt in de leerling - contact zoeken zonder direct contact terug te verwachten - geen oogcontact eisen - steeds sociale situaties doorpraten, ook al is de reactie van leerling hierop minimaal - motieven andere partij duidelijk maken zonder zijn eigen motieven onderuit te halen - vertrouwen zal langzaam komen

Overheersend gevoel bij de leerling: in de war/paniek

Plan 7: in de war/paniek en extravert		Plan 8: in de war/paniek en introvert	
typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - zeer wisselend gedrag - omslag in gedrag niet voorspelbaar en soms na onbetekenende aanleiding - soms zeer heftig agressief - uitstraling van in de war zijn - duidelijke onmachtgevoelens - na heftig incident erg van slag - kan compleet door het lint gaan; is dan absoluut niet voor rede vatbaar - er zijn veel problemen om de leerling heen zowel in de schoolsituatie als thuis - heeft zijn levenssituatie zowel thuis als op school totaal niet onder controle 	uitwerking van plan • basiswoord: zeer duidelijke structuur bieden <ul style="list-style-type: none"> - een geaccepteerde structuur ontwikkelen - begrip hebben dat de leerling niet altijd het goede gedrag kan tonen - structuur bieden is niet hetzelfde als kort houden - ervan uitgaan dat de leerling niet zonder hulp zijn gedrag kan veranderen - zorgen dat er geen extra problemen bijkomen zoals leerproblemen of pesten - je niet laten meeslepen door het gedrag - korte terechtwijzing - alleen beloningssystemen hanteren voor kleine en hinderlijke gedragingen - van tevoren weten wat je moet doen als de leerling de les te veel verstoort 	typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - verward en vreemd gedrag - bang voor vreemde dingen - klampt zich op vreemde wijze vast aan leerkracht of een medeleerling - niet stressbestendig - stereotiep gedrag - dwangmatige handelingen - kan plotseling in grote woede uitbarsten zonder duidelijk aanleiding - neiging tot destructief gedrag 	uitwerking van plan • basiswoord: geborgenheid geven <ul style="list-style-type: none"> - een veilige plek creëren in de klas - het vreemde gedrag interpreteren als signalen van angst of paniek - planmatig handelen bij paniek- of angstaanvallen - niet laten meeslepen in het gedrag van de leerling - korte terechtwijzingen, geen preken - niet verwachten dat gedrag gauw verandert - indien nodig goed laten adviseren door externe deskundigen - bepaalde gedragingen accepteren - alleen beloningssystemen hanteren voor kleine en hinderlijke gedragingen

Overheersend gevoel bij de leerling: verdriet/teleurstelling

Plan 9: verdriet/teleurstelling en extravert		Plan 10: verdriet/teleurstelling en introvert	
typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - voelt zich duidelijk niet op zijn gemak in de groep - wil wel graag meedoen - roept andere leerling gauw ter verantwoording als die zich niet aan de regels houdt - bij regelovertrekend gedrag halsstarrig ontkennen als hij het gedrag niet gezien hebt - als je het gedrag wel gezien hebt, heel hard huilen of direct excuses aanbieden - toont gauw gewetensnood - wordt zeer onrustig als hij iets niet begrijpt - als hij de situatie niet meer in de hand heeft, doet hij doelbewust het verkeerde gedrag - toestemming vragen voor ongewenst gedrag - bij een nieuwe aanpak even hoopvol- vluchtgedrag als iets te moeilijk is; probeert de klas uitgestuurd te worden - ervaart het krijgen van extra instructie als bewijs van slecht functioneren - bij fouten erg van slag, maakt dan een verslagen indruk - gaat hoorbaar expres slordig werk maken of veel fouten maken als hij ontdekt dat hij niet goed meer kan presteren (roepen, zuchten, steunen, krassen, rommelen) 	uitwerking van plan • basiswoord: steeds praten over de directe gevolgen van zijn handelen <ul style="list-style-type: none"> - regelmatig, op vaste tijdstippen met de leerling zijn handelen in de klas bespreken - de schoolregels zeer goed uitleggen - bij regelovertrekend gedrag resoluut ingrijpen en pas in later stadium erover praten - werken met ik-boodschappen - vluchtgedrag of zeer onrustig gedrag interpreteren als een signaal van verdriet/ angst - niet aandringen als de leerling niet wil praten - bij halsstarrig ontkennend gedrag de leerling niet onder druk zetten om te bekennen 	typologie van het gedrag <ul style="list-style-type: none"> - maakt lijdzame indruk - overaangepast - wat ouwelijk gedrag - gauw schuldgevoel - bij per ongeluk regelovertrekend gedrag zeer van slag - trekt zich klassikale waarschuwingen zeer persoonlijk aan - kiest altijd voor alleen zijn, de leerling neemt dan geen risico - legt de oorzaak van problemen altijd direct bij zichzelf - wordt bij problemen steeds onrustiger 	uitwerking van plan • basiswoord: leren haalbare eisen te aanvaarden <ul style="list-style-type: none"> - veel praten met de leerling over onprettige voorvallen in de klas op vaste tijdstippen - het de leerling niet onnodig moeilijk maken in de klas - irreële verwachtingen of ideeën ter discussie stellen door er andere verwachtingen of ideeën tegenover te stellen - op een indirecte manier zijn irreële verwachtingen ter discussie stellen door verhalen voor te lezen en daarover te praten - signalen van verergering opvangen - bij verergering van de depressieve klachten externe hulp inschakelen